

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ

Полтавський державний медичний університет
(м. Полтава, Україна)

Вступ.

Беззаперечно, основним завданням вищих медичних закладів України є підготовка висококваліфікованих та конкурентоспроможних медичних спеціалістів, які зможуть гідно виконувати їхні професійні обов'язки. Для працівників галузі охорони здоров'я надзвичайно важливим є формування їхньої професійної компетентності, яка являє собою поєднання високого рівня теоретичних знань, фахових умінь, практичних навичок, творчого потенціалу особистості та культури спілкування [1]. Зважаючи на це, здобувачі освіти потребують якісної всебічної підготовки, що в подальшому буде запорукою ефективної професійної діяльності.

Одним з найважливіших етапів у становленні майбутнього медичного працівника будь-якої спеціальності є вивчення морфологічних дисциплін, які не лише надають здобувачам освіти знання про будову людського тіла, а також створюють підґрунтя для подальшого навчання у медичному закладі, зокрема на кафедрах клінічного спрямування.

Беручи це до уваги, колектив кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією прикладає значних зусиль для створення таких умов освітнього процесу, які б сприяли максимально ефективній підготовці майбутніх працівників галузі охорони здоров'я.

Мета дослідження.

Проаналізувати особливості викладання анато-мо-фізіологічних дисциплін для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня на кафедрі анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Полтавського державного медичного університету.

Основна частина.

Наша кафедра завжди здійснювала підготовку здобувачів освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальностей 221 Стоматологія, 222 Медицина та 228 Педіатрія. На сьогодні, до цього переліку додалися спеціальності 223 Медсестринство, 226 Фармація, промислова фармація, 227 Фізична терапія, ерготерапія, 229 Громадське здоров'я, підготовкою яких займається Навчально-науковий медичний інститут Полтавського державного медичного університету (ННМІ ПДМУ).

На кафедрі анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією проводиться підготовка здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Парамедик з ОК Анатомія, ОПП Медсестринство, ОПП Фармація, ОПП Фізична терапія, ерготерапія з ОК Анатомія людини з фізіологією та початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти ОПП

Стоматологія ортопедична з ОК Анатомія людини та ОК Фізіологія людини.

Вивчення зазначених освітніх компонент є одним з перших кроків у становленні медичного спеціаліста. Здобувачі освіти отримують знання про будову окремих органів та систем, а також загальних принципів їхнього функціонування. Таким чином, після закінчення вивчення цих дисциплін у здобувачів освіти формується цілісне уявлення про будову та принципи функціонування людського організму.

Враховуючи беззаперечну роль анато-мо-фізіологічних дисциплін у підготовці медичних працівників будь-якої спеціальності професорсько-викладацький склад кафедри намагається створити умови, які забезпечать можливість отримання здобувачами освіти ґрунтовної підготовки. При проведенні практичних занять ми намагаємося акцентувати увагу на певних особливостях, які характерні для кожної окремої спеціальності. Зокрема, наприклад, для здобувачів освіти ОПП Фізична терапія, ерготерапія це приділення значної уваги питанням м'язового скорочення та рухової активності в цілому, для ОПП Стоматологія ортопедична – будові та особливостям функціонування зубо-щелепного апарату людини, для ОПП Медсестринство та ОПП Парамедик – розміщенню анатомічних утворів, які необхідно враховувати під час виконання професійних обов'язків (наприклад, при проведенні внутрішньовенних чи внутрішньом'язових ін'єкцій).

Беручи до уваги недостатність трупного матеріалу, на кафедрі широко застосовуються новітні інтерактивні технології. Кожна навчальна кімната оснащена мультимедійною технікою та 3D-атласами, що дозволяють оцінити тривимірну проєкцію внутрішніх органів. Дані атласи містять опцію Media, яка надає можливість оцінити як відбуваються м'язові скорочення та детально спостерігати за цим процесом, зокрема наочно побачити, наприклад, напрямок руху окремих м'язових волокон, що особливо актуально при вивченні тем пов'язаних з фізіологією м'язів.

Крім того, на кафедрі анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією є два мультимедійних мобільних комплекси «Оніко», які містять ліцензійні анатомічні програми. Створення умов 3D-візуалізації з використанням окулярів віртуальної реальності надає можливість здобувачам освіти детально оцінити будову окремих анатомічних структур.

Незважаючи на беззаперечні переваги застосування інтерактивних технологій, можливість побачити анатомічні органи на власні очі та оцінити їхню будову є важливим елементом якісної підготовки майбутнього медичного працівника. У цьому нам допомагає музей кафедри анатомії з клінічною анато-

мією та оперативною хірургією, який містить значну кількість унікальних анатомічних препаратів. Здобувачі освіти завжди з задоволенням відвідують наш музей, оскільки зібрані в нього анатомічні препарати дозволяють їм зрозуміти який вигляд, форму та розмір має той чи інший орган насправді.

При вивченні анатомо-фізіологічних дисциплін професорсько-викладацький склад кафедри широко застосовує різноманітні методики навчання [2]. До них можна віднести метод ділової гри, метод кейсів, метод «мозкового штурму» та метод ситуаційних завдань. Всі вони спрямовані на здобуття здобувачами інтегрованих, загальних та спеціальних компетентностей, а також на формування у них знань, умінь та навичок. Здобувачі освіти мають можливість активно брати участь у процесі обговорення, аргументовано сперечатися, пропонувати різні ідеї та відстоювати власну точку зору. Крім того, вирішення певних задач шляхом дискусії дозволяє розвивати здатність поглиблено та всебічно дослідити проблему та надає можливість у майбутньому швидко оцінювати ситуацію та приймати власні виважені рішення.

Враховуючи студентоцентричність навчання, залучення студентів до освітнього процесу, за рахунок

сучасних методик навчання надає можливість більш детально та поглиблено вивчити дисципліну, а не керуватися принципом «вивчив-здав-забув».

Важливим компонентом оцінки якості освітнього процесу при вивченні різних освітніх компонент є можливість зворотного зв'язку зі здобувачами освіти, так званого фідбеку [3]. Наша кафедра приділяє цьому питанню значну увагу, оскільки це надає можливість виявити як «слабкі» так і «сильні» сторони нашої роботи. Отримані, в результаті фідбеку дані, дозволяють з'ясувати певні недоліки та зосередити увагу на пошуку шляхів їхнього вирішення.

Висновки.

Таким чином, на кафедрі анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією при викладанні анатомо-фізіологічних дисциплін вся увага професорсько-викладацького складу спрямована на всебічну якісну підготовку здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що досягається шляхом поєднання сучасних методик навчання з використанням інтерактивних технологій.

Література

1. Bobukh VV, Andreyko SS, Bilanova LP, Bilash VP, Oliynichenko YAO, Shko'l'na OV, Bilash SM. Klinichne myslennya yak vazhlyvyi element efektyvnoyi profesynoyi diyal'nosti maybutn'oho medychnoho pratsivnyka. *Visnyk problem biolohiyi ta medytsyny*. 2023;1(168):233-239. [in Ukrainian].
2. Kulbashna Y, Iryna S, Zakharova V. Future Doctors' Professional Competence Formation in Medical Universities with Innovative Pedagogical Technologies. *Open Journal of Social Sciences*. 2019;7:231-242.
3. Honcharova OA, Maslova AV. Fidbek u systemi osvity: problemy ta perspektyvy. *Pedagogical sciences reality and perspectives*. 2021;83:42-4. [in Ukrainian].